

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Põllumajandusministri määruste muutmise” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Eelnõuga muudetakse põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määrust nr 25 „Mahepõllumajandusliku tootmise nõuded”, mis on kehtestatud mahepõllumajanduse seaduse § 12 alusel ja põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määrust nr 26 “Mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustamise taotlemine ja taotluse menetlemise kord”, mis on kehtestatud mahepõllumajanduse seaduse § 7 lõike 6 alusel.

Määruste muutmise peamine eesmärk on nende ajakohastamine, mis võimaldab üle minna andmete elektroonilisele esitamisele. Isik, kes esitab Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) andmed mahepõllumajandusele ülemineku toetuse ja mahepõllumajandusega jätkamise toetuse taotlemiseks, ei pea pärast määruse jõustumist esitama Põllumajandusametile samu andmeid mahepõllumajandusliku taimekasvatusega jätkamiseks. Mahepõllumajandusliku loomakasvatusega tegelemiseks ja sellega jätkamiseks Põllumajandusametile esitatavate andmete ja dokumentide hulka vähendatakse, edaspidi peavad need andmed, mis on ettevõtte täieliku kirjelduse osa, nagu loomakasvatushoonete ja –rajatiste ning karjatavate alade ja loomade pidamisviisi kirjeldus, olema üksnes ettevõttes ja neid kontrollitakse kohapealse kontrolli käigus. Nende loomaliikide pidamisel, kelle kohta ei ole Euroopa Liidu määrustega sätestatud üksikasjalikke tootmisnõudeid, rakendatakse Euroopa Liidu määrustes sätestatud mahepõllumajandusliku loomakasvatuse üldnõudeid. Eelmisel aastal saadud toodangu kohta andmete esitamise tähtaeg ühtlustatakse ettevalmistatud mahepõllumajanduslike toodete kohta andmete esitamise tähtajaga.

Eelnõu on ette valmistanud ja seletuskirja on koostanud maaeluministeriumi taimetervise osakonna nõunik Marika Ruberg (625 6537, marika.ruberg@agri.ee) ning sama osakonna peaspetsialist Eve Ader (625 6533, eve.ader@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud õigusosakonna nõunik Mari-Liis Kivipõld (625 6283, mari-liis.kivipold@agri.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165; leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-ga 1 muudetakse põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määrust nr 25 “Mahepõllumajandusliku tootmise nõuded”.

Eelnõu § 1 punktiga 1 sõnastatakse ümber määruse § 4 tekst, kus on toodud mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelemise jätkamiseks esitatav teave.

Lõike 1 kohaselt esitab isik, kes jätkab mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelemist, Põllumajandusametile tegevuse jätkamise aasta 21. maiks põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud põllumajandusmaa kohta, mida tal on õigus kasutada, põllumassiivi tunnuse ja põllu numbri ning pindala hektarites täpsusega 0,01 hektarit, andmed kasvatatava põllumajanduskultuuri, kesa tüübi, põllu mahepõllumajandusele ülemineku aasta või põllu mittemahepõllumajanduslikku kasutusse jäämise kohta. Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kandmata põllumajandusmaa ja muu maa kohta, mida isikul on õigus kasutada, esitatakse katastritunnus maakatastris ja põllu number ning pindala hektarites

täpsusega 0,01 hektarit, andmed kasvatatava põllumajanduskultuuri, kesa tüübi, põllu mahepõllumajandusele ülemineku aasta või põllu mittemahepõllumajanduslikku kasutusse jäämise kohta. Lisaks esitatakse põllumassiivi kaart põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud põllumajandusmaa kohta, mida isikul on õigus kasutada, millele on märgitud kasvatatava põllumajanduskultuuri, püsirohuma ja kesas hoitava põllu number ja põllu piirid. Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kandmata põllumajandusmaa ja muu maa kohta, mida isikul on õigus kasutada, esitatakse katastriüksuse plaani koopiat või muu kaardimaterjal, millele on märgitud kasvatatava põllumajanduskultuuri, püsirohuma ja kesas hoitava põllu number ja põllu piirid.

Muudatuse eesmärk on võimaldada isikutel, kes taotlevad mahepõllumajandusele ülemineku toetust või mahepõllumajandusega jätkamise toetust, esitada taimekasvatusega tegelemisega jätkamise andmed koos toetuse taotlusega elektrooniliselt PRIA e-teenuste keskkonna kaudu. Need ettevõtjad, kes toetust ei taotle, esitavad andmed jätkuvalt otse PMA-le kas elektrooniliselt või paberandjal. Esitatavate andmete hulgas on jäetud välja andmed kasvatatavate taimede eelkultuuride kohta ning karjatatavate alade kohta. Nimetatud andmeid ei kanta mahepõllumajanduse registrisse, seega piisab, kui need on ettevõttes ning neid kontrollitakse kohapealse kontrolli käigus.

Ettevõttes kavandatavatest muudatustest ei pea pärast määruse jõustumist teavitama 21. maiks. Muudatustest teavitamine on reguleeritud mahepõllumajanduse seaduse §-s 10, mille kohaselt tuleb Põllumajandusametile teavitada tunnustamise ajal ettevõttes valitsenud tingimusi muutvatest ehituslikest, tehnoloogilistest, töökorralduslikest kavandatavatest muudatustest vähemalt 7 päeva enne muudatuse tegemist või kui muudatus toimus isiku tahtest sõltumata, siis hiljemalt 7 päeva jooksul muudatuse toimumisest arvates.

Lõike 2 kohaselt esitab isik, kes jätkab mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelemist, Põllumajandusametile tegevuse jätkamise aasta 1. veebruariks andmed taimekasvatusega tegelemise jätkamise aastale vahetult eelnenud aastal üleminekuaja läbinud põllumajandusmaal kasvatatud põllumajanduskultuuri, kasvatatud seente ja katmikkultuuri saagi koguse kohta. Andmete esitamise tähtaeg on ühtlustatud määruse 6. ja 7. peatükis sätestatud tähtaegadega mahepõllumajandusliku toote ettevalmistamise ja turuleviimisega tegelevate isikute andmete esitamise tähtajaga. Mitmed isikud, kes tegelevad mahepõllumajandusliku taimekasvatusega, on samal ajal tunnustatud mahepõllumajandusliku toote ettevalmistamise valdkonnas ning esitavad juba andmed ettevalmistatud toodete kohta 1. veebruariks.

Kehtiva määruse kohaselt peab mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelev isik, kes taotleb ka mahepõllumajandusliku tootmise toetust, mahepõllumajandusele ülemineku või mahepõllumajandusega jätkamise toetust, esitama 21. maiks andmed ja dokumendid oma ettevõtte põllumassiivide ja põldude ning kasvatatavate põllumajanduskultuuride kohta nii PRIA-le kui Põllumajandusametile. Seega on tegemist andmete kahekordse esitamisega. Põllumajandusametile esitatavad andmed mahepõllumajandusliku taimekasvatusega jätkamiseks sisaldavad lisaks samadele andmetele, mis esitatakse PRIA-le, andmeid põllumajanduskultuuride eelkultuuride ja karjatatavate alade kohta ning üleminekuaja läbinud põllumajandusmaal kasvatatud põllumajanduskultuuride saagi koguse kohta. Pärast käesoleva määruse jõustumist on mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelevatel isikutel, kes taotlevad toetust, võimalik esitada taimekasvatusega jätkamiseks vajalikud andmed koos toetuse taotlusega PRIA e-teenuste keskkonna kaudu nii PMA-le kui PRIA-le. Toetust taotleb ligi 90% mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelevatest isikutest. Andmeid põllumajanduskultuuride eelkultuuride ja karjatatavate alade kohta ei pea määruse jõustumise järgselt esitama. Kaalutud on, kas üleminekuaja läbinud põllumajandusmaal kasvatatud põllumajanduskultuuri, kasvatatud seente ja katmikkultuuri saagi, mitteharitavalt alalt korjatud taimede või seente ning üleminekuaja läbinud loomadelt ja mesilasperedelt saadud saaduste koguse kohta andmete esitamine 1. veebruariks suurendab ettevõtjate halduskoormust. Esitatavate andmete hulk kokkuvõttes väheneb ning ülejäänud andmeid on võimalik esitada

elektrooniliselt koos toetuse taotlusega, mis kompenseerib ettevõtjatele erineva tähtaja sätestamise toodangu andmete esitamiseks. Lisaks aitab halduskoormuse suurenemise vältimiseks kaasa võimalus kasutada eeltäidetud vormi ja tulevikus luuakse võimalus esitada andmeid maaeluministeriumi kliendiportaali kaudu.

Varasem andmete kättesaamine on oluline mahepõllumajanduse sektori olukorra analüüsimiseks ja sektori arendamiseks vajalike tegevuste kavandamiseks. Sellest tulenevalt on võimalik planeerida jooksvaks aastaks vajalikke koolitusi ning infopäevi ja vajadusel teha muudatusi toetuse taotlemise nõuetes, et toetada enam valdkondi, mis vajavad arendamist. Kui andmed saadakse kätte pärast 21. maid, siis ei ole võimalik teha samal aastal muudatusi toetuse taotlemise nõuetes ning muuta planeeritud koolituste ja infopäevade temaatikat. Statistikaamet ei kogu andmeid üleminekuaja läbinud põllumajandusmaal kasvatatud põllumajanduskultuuri, kasvatatud seente ja katmikkultuuri saagi, mitteharitavalt alalt korjatud taimede või seente ning üleminekuaja läbinud loomadelt ja mesilasperedelt saadud saaduste koguse kohta. Komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artikkel 93 kohaste statistiliste andmete esitamiseks komisjonile kasutab Statistikaamet Põllumajandusameti kogutud andmeid.

Lõike 3 kohaselt ei pea isik, kes jätkab mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelemist, esitama Põllumajandusametile andmed ja dokumendid oma ettevõtte põllumassiivide ja põldude ning kasvatatavate põllumajanduskultuuride kohta, kui ta esitab samal aastal PRIA-le maaeluministri 30. aprilli 2015. a määruse nr 53 „Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus” § 22 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud andmed mahepõllumajandusele ülemineku või mahepõllumajandusega jätkamise toetuse saamiseks, või põllumajandusministri 8. aprilli 2010. a määruse nr 44 „Mahepõllumajandusliku tootmise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord § 6 lõike 2 punktides 1–4 nimetatud dokumendid mahepõllumajandusliku tootmise toetuse saamiseks. Põllumajandusamet saab nimetatud andmed PRIA infosüsteemide kaudu.

Lõike 4 kohaselt esitab isik, kes jätkab mahepõllumajandusliku taimekasvatuse valdkonnas mitteharitavalt alalt taimede või seente korjamisega tegelemist, Põllumajandusametile tegevuse jätkamise aasta 21. maiks maakasutuse kaardi, milleks loetakse põllumassiivide kaart, ortofoto väljatrükk või muu kaardimaterjal vähemalt 1 : 10 000 mõõtkavas, millele on kantud taimede või seente korjamiseks kasutatava ala piirid ja pindala, samuti selle ala pindala ja piirid, millel kavatakse alustada taimede või seente korjamist ning nende liikide loetelu, millesse kuuluvaid taimi või seeni kavatakse korjata ja korjamise ligikaudne ajavahemik.

Lõike 6 kohaselt ei pea põllumassiivide kaarte esitama juhul, kui isik esitab kirjaliku kinnituse selle kohta, et võrreldes eelmise aastaga muudatusi tehtud ei ole.

Eelnõu § 1 punktiga 2 sõnastatakse ümber määruse § 7 tekst, kus on toodud mahepõllumajandusliku seemne ja paljundusmaterjali ettevalmistamise ja turuleviimise jätkamiseks esitatav teave. Eelnõu kohaselt esitab isik, kes jätkab mahepõllumajandusliku seemne ja paljundusmaterjali ettevalmistamist ja turuleviimist, Põllumajandusametile tegevuse jätkamise aasta 21. maiks kinnituse tegevuse jätkamise kohta.

Võrreldes kehtiva määrusega jäetakse esitatavate andmete hulgest välja tootmisprotsessi tehnoloogiline skeem ja nende meetmete kirjeldus, mille rakendamisega tagatakse mahepõllumajandusliku ja mittemahepõllumajandusliku seemne ja paljundusmaterjali eristatavus. Nimetatud andmed on komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 (mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses mahepõllumajandusliku tootmise, märgistamise ja kontrolliga (ELT L 250, 18.09.2008, lk 1–84), artikkel 63 lõike 1 kohaselt ettevõtte ja kõigi vajalike meetmete kirjelduse osa ning peavad olema ettevõttes, kus neid kontrollitakse kohapealse kontrolli käigus.

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse paragrahv 8 teksti ja jäetakse välja säte, mille kohaselt komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 7 sätestatud looma, küüliku, nutria või vuti mahepõllumajandusliku kasvatamisega (edaspidi mahepõllumajanduslik loomakasvatus) tegelev isik täidab lisaks mahepõllumajandusliku loomakasvatuse nõuetele ka mahepõllumajandusliku taimekasvatuse nõudeid. Nimetatud säte ei ole vajalik, kuna mahepõllumajandusliku loomakasvatusega tegeleva isiku kohustus täita mahepõllumajandusliku loomakasvatuse ja taimekasvatuse nõudeid tuleneb mahepõllumajanduse seadusest ja Euroopa Liidu määrusest (EÜ) nr 834/2007 ja (EÜ) nr 889/2008.

Isik, kes soovib tegeleda mahepõllumajandusliku loomakasvatusega, esitab vastavalt mahepõllumajanduse seaduse paragrahvi 6 lõike 1 punktile 1 esmakordse tunnustamise taotluse Põllumajandusametile. Põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määruse nr 26 "Mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustamise taotlemine ja taotluse menetlemise kord" paragrahvi 3 kohaselt esitab isik taotlusel komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artikkel 63 lõikes 3 loetletud andmed, mille hulgas on ka ettevõtja kohustus teha kõiki toiminguid vastavalt määruste (EÜ) nr 834/2007 ja (EÜ) nr 889/2008 sätetele. Mahepõllumajanduslike loomade söödaga on seotud üldpõhimõte, mille kohaselt loomasööt saadakse peamiselt ettevõttest, kus loomi peetakse või sama piirkonna teistest mahepõllumajandusettevõtetest, on sätestatud nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 14 lõike 1 punktis d. Komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 19 on toodud täpsemad nõuded samast ettevõttest pärineva või muu päritolu sööda kohta.

Taimtoiduliste loomade puhul peab vähemalt 60% ning sigade ja kodulindude puhul 20% söödast pärinema samast tootmisüksusest, või juhul, kui see ei ole võimalik, olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajandusettevõtetega samas piirkonnas. Seega selline üldine nõue, mille kohaselt ettevõttes, milles tegeletakse mahepõllumajandusliku loomakasvatusega, peab tegelema ka mahepõllumajandusliku taimekasvatusega, ei ole vajalik, kuna täpsed nõuded on Euroopa Liidu määrustega juba kehtestatud.

Lõike 1 kohaselt on lubatud ettevõttest, kus tegeletakse mahepõllumajandusliku loomakasvatusega, pärit looma rändkarjatada poollooduslikul alal looduskaitseaduse tähenduses, laiul, väikesaarel ja muul sellesarnasel alal, kus viimase kolme aasta jooksul ei ole kasutatud komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 I ja II lisas nimetatata ainet, ning seal karjatamise ajal kasutatud sööta käsitatakse mahesöödana.

Lõikes 2 sätestatakse, millist ettevõtet käsitatakse väikeettevõttena. Komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 erandlike tootmiseeskirjade peatüki artiklis 39 on sätestatud, et teatud tingimustel võivad liikmesriigi pädevad asutused lubada karja lõastamist väikeettevõttes. Väikeettevõtte suurus on jäetud igale liikmesriigile otsustada. Lõike 2 kohaselt käsitatakse komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 39 nimetatud väikeettevõttena ettevõtet, kus peetakse kuni 20 loomühikule vastaval hulgal lõastatavaid loomi. Loomühikute arvestamisel võetakse aluseks komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68), II lisas toodud määrad.

Eelnõu § 1 punktiga 4 sõnastatakse ümber paragrahvi 10 tekst, kus on sätestatud mahepõllumajandusliku loomakasvatusega jätkamiseks esitatav teave. Muudetud sõnastuse kohaselt esitab isik, kes jätkab mahepõllumajandusliku loomakasvatusega tegelemist, Põllumajandusametile tegevuse jätkamise aasta 1. veebruariks ettevõttes peetavate üleminekuaja läbinud loomade arvu liikide ja vanusegruppide kaupa loomakasvatusega tegelemise jätkamise aastale vahetult eelnenud aasta 31. detsembri seisuga ning andmed loomakasvatusega tegelemise jätkamise aastale vahetult eelnenud aastal üleminekuaja läbinud loomadelt saadud loomakasvatussaaduste koguse kohta. Andmete esitamise tähtaeg on

ühtlustatud määruse 6. ja 7. peatükis sätestatud tähtaegadega mahepõllumajandusliku toote ettevalmistamise ja turuleviimisega tegelevate isikute andmete esitamise tähtajaga. Varasem andmete kättesaamine on oluline mahepõllumajanduse sektori olukorra analüüsimiseks ja sektori arendamiseks vajalike tegevuste kavandamiseks.

Kehtiva määruse kohaselt tuli Põllumajanduseametile esitada ka loomakasvatushoone ja -rajatise, sealhulgas jalutusala kirjeldus ning loomade pidamise viisi kirjeldus, karjatamiseks kasutatava poolloodusliku kooslusega ala, põllumassiivi või selle osa number ja pindala, näidates need ettevõtte taimekasvatustalal ning rändkarjatamise korral vähemalt 1 : 10 000 mõõtkavas ortofoto väljatrukk või muu kaardimaterjal, millele on kantud loomade rändkarjatamiseks kasutatava ala piirid ja pindala. Neid ei pea tulevikus Põllumajanduseametile esitama, nimetatud andmed on komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artikkel 63 lõike 1 kohaselt ettevõtte ja kõigi vajalike meetmete kirjelduse osa ning peavad olema ettevõttes, kus neid kontrollitakse kohapealse kontrolli käigus.

Eelnõu § 1 punktiga 5 täiendatakse määrust paragrahviga 12¹ „Komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 7 nimetatata loomaliikide pidamise nõuded“. Muudatuse tegemisel on aluseks võetud Euroopa Komisjoni 8. juulil 2015. aastal välja antud tõlgendav märkus nr 2015-01 meetme „EL-i üksikasjalike tootmiseeskirjade puudumine teatavate loomaliikide, veetaimede ja mikrovetikate puhul“ kohta.

Nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 42 teises lõigus on sätestatud, et kui teatavate loomaliikide, veetaimede ja mikrovetikate puhul ei ole kehtestatud üksikasjalikke tootmiseeskirju, siis kohaldatakse artikliga 23 ette nähtud märgistamiseeskirju ning V jaotisega ette nähtud kontrollieeskirju. Üksikasjalike tootmiseeskirjade rakendamiseni kohaldatakse riigisiseseid eeskirju ning nende puudumise korral liikmesriikides heaks kiidetud või tunnustatud erasektori standardeid.

Euroopa Komisjon on tõlgendavas märkuses välja toonud, et nõukogu määruses (EÜ) nr 834/2007 toodud mahepõllumajanduse üldpõhimõtetest tuleneb, et seadusandja eesmärk on ühtlustada Euroopa Liidu tasandil määruse kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid, mis on viidud Euroopa Liidu turule mahepõllumajanduslikena, tagades kaupade vaba liikumise. Seetõttu peab üksikasjalike riiklike eeskirjade või heakskiidetud/tunnustatud erasektori standardite puhul täielikult järgima määruse (EÜ) nr 834/2007 sätteid, sealhulgas II jaotise üldpõhimõtted ja III jaotises sätestatud asjakohaseid üldisi tootmiseeskirju. Tõlgendavas märkuses on komisjon selgelt välja toonud, et kui liikmesriik ei ole nende toodete üksikasjalikke tootmiseeskirju siiski kehtestanud, peavad selle liikmesriigi territooriumil neid tooteid tootvad ettevõtjad järgima ainult nõukogu määruses (EÜ) nr 834/2007 sätestatud tootmiseeskirju, kuna riiklikul tasandil täiendavad üksikasjalikud tootmiseeskirjad puuduvad.

Eestis on kehtiva määruse kohaselt sätestatud mahepõllumajandusliku loomakasvatuse täpsemad nõuded küüliku, nutria ja vuti pidamiseks. Huvi on tuntud ka näiteks hirvede, metssigade, jaanalindude ja teiste loomaliikide mahepõllumajandusliku kasvatamise kohta, aga siiani ei ole neid loomaliike mahepõllumajanduslikuna peetud, kuna ei ole olnud selge, milliseid nõudeid peab selliste loomaliikide pidamisel täitma. Eelnõus sätestatakse, et kõiki loomaliike, sealhulgas ka neid, kelle mahepõllumajandusliku pidamise kohta ei ole Euroopa Liidu tasandil ega riigisiselt täpsemaid nõudeid kehtestatud, saab pidada mahepõllumajandusliku loomakasvatuse üldiste nõuete kohaselt ja turustada toodangut mahepõllumajandusele viitava märgistusega.

Eelnõu § 1 punktiga 6 sõnastatakse ümber määruse paragrahv 13, millega sätestatakse küüliku mahepõllumajanduslikule loomakasvatusele ülemineku aeg. Küüliku mahepõllumajanduslikule loomakasvatusele üleminekuaja kestus tunnustatud ettevõttes on üks kuu nõuetekohase pidamise alustamise päevast arvates. Antud sätte puhul on kasutatud nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 42 teises lõigus sätestatud võimalust kasutada Euroopa Liidu üksikasjalike

tootmiseeskirjade rakendamiseni riigisiseseid eeskirju. Kuna küülik kuulub komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 7 nimetatata loomaliikide hulka, siis tuleb küüliku pidamisel täita paragrahvis 12¹ sätestatud nõudeid. Nutria pidamise nõuded jäetakse määrusest välja seoses sellega, et nutria on tunnistatud looduslikku tasakaalu ohustavaks võõrliigiks ja on kantud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1143/2014 looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta (ELT L 317, 4.11.2014, lk 35–55) lissasse, mis kiideti heaks detsembri lõpus Euroopa Komisjonis. Nimekirja kantud loomi võib lemmikloomana edasi pidada, kui need ei paljune ega loodusesse pääse. Nende loomade aretamine, paljundamine, turule viimine ja teised seonduvad tegevused keelatakse.

Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse eesmärk on aga loomakasvatussaaduste tootmine, seega ei ole põhjendatud nutria pidamiseks mahepõllumajanduse nõuete kehtestamine. Mahepõllumajanduse registri andmetel ei ole viimase 10 aasta jooksul Eestis nutriaid mahepõllumajanduslikult kasvatatud. Seega ei piira see muudatus mahepõllumajanduse registrisse kantud isikute ettevõtlust.

Eelnõu § 1 punktiga 7 sõnastatakse ümber määruse paragrahvi 14 tekst, kus on toodud vuti pidamise nõuded. Kuna vutt kuulub komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 7 nimetatata loomaliikide hulka, siis tuleb vuti pidamisel täita paragrahvis 12¹ sätestatud nõudeid. Lisaks tuleb täita neid nõuded, mis ei ole Euroopa Liidu määrustega kehtestatud ja mis kehtisid enne käesoleva eelnõu väljatöötamist ja mille kohaselt võib loomakasvatushoones pidada ühes karjas kuni 6800 vutti, kelle kasvatamiseks ettenähtud pindala peab olema vähemalt 400 m² ning mahepõllumajanduslikult peetud vuti võib tappa alates tema 35 päeva vanuseks saamisest.

Eelnõu § 1 punktiga 8 sõnastatakse ümber paragrahv 16, kus on toodud mahepõllumajandusliku mesindusega tegelemise jätkamiseks esitatav teave, tekst. Eelnõu kohaselt esitab isik, kes jätkab mahepõllumajandusliku mesindusega tegelemist, Põllumajandusametile tegevuse jätkamise aasta 21. maiks ettevõtte mesilagrupi asukohta ja korjeala iseloomustava põllumassiivi kaardi põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud põllumajandusmaa kohta, mida isikul on õigus kasutada või põllumajandustoetuste ning põllumassiivide registrisse kandmata põllumajandusmaa ja muu maa kohta, mida isikul on õigus kasutada, mesilagrupi asukohta ja korjeala iseloomustava katastriüksuse plaani koopia või muu kaardimaterjali mõõtkavas vähemalt 1 : 10 000. Kaarti ei pea esitama, kui isik esitab kirjaliku kinnituse selle kohta, et võrreldes eelmise aastaga muudatusi tehtud ei ole.

Ettevõttes peetavate üleminekuaja läbinud mesilasperede arv 31. detsembri seisuga ja andmed jätkamise aastale vahetult eelnenud aastal üleminekuaja läbinud mesilasperedelt saadud mesindussaaduste koguse kohta esitatakse tulevikus Põllumajandusametile tegevuse jätkamise aasta 1. veebruariks. Andmete esitamise tähtaeg on ühtlustatud määruse 6. ja 7. peatükis sätestatud tähtaegadega mahepõllumajandusliku toote ettevalmistamise ja turuleviimisega tegelevate isikute andmete esitamise tähtajaga. Varasem andmete kättesaamine on oluline mahepõllumajanduse sektori olukorra analüüsimiseks ja sektori arendamiseks vajalike tegevuste kavandamiseks.

Esitatavate andmete hulgast on välja jäetud mesilasperede pidamiseks vajalike hoonete ja rajatiste kirjeldus, mis on komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artikkel 63 lõike 1 kohase ettevõtte kirjelduse osa ning peab olema ettevõttes, kus seda kontrollitakse kohapealse kontrolli käigus.

Eelnõu § 1 punktiga 9 täiendatakse määruse paragrahvi 24 rakendussättega, mille kohaselt esitab mahepõllumajandusliku taimekasvatuse, loomakasvatuse või mesindusega tegelev isik 2016. aastal tegevuse jätkamiseks § 4 lõigetes 2 ja 5, §-s 10 ja § 16 lõikes 2 nimetatud andmed 21. maiks. Tegemist on andmetega taimekasvatuse, loomakasvatuse ja mesindusega tegelemise jätkamise aastale vahetult eelnenud aasta toodangu koguse kohta ning loomade ja mesilasperede

arvu kohta loomakasvatuse ja mesindusega tegelemise jätkamise aastale vahetult eelnenud aasta 31. detsembri seisuga. Alates 2017. aastast tuleb nimetatud andmed esitada 1. veebruariks.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määrust nr 26 "Mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustamise taotlemine ja taotluse menetlemise kord".

Eelnõu § 2 punktiga 1 sõnastatakse ümber määruse paragrahv 4, kus on sätestatud taimekasvatuse korral taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid.

Lõike 1 kohaselt lisab mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegeleda sooviv isik taotlusele andmed ja dokumendid põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud põllumajandusmaa kohta, mida tal on õigus kasutada, põllumassiivi tunnuse ja põllu numbrini ning pindala hektarites täpsusega 0,01 hektarit, andmed kasvatatava põllumajanduskultuuri, kesa tüübi, põllu mahepõllumajandusele ülemineku aasta või põllu mittemahepõllumajanduslikku kasutusse jäämise kohta. Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kandmata põllumajandusmaa ja muu maa kohta, mida isikul on õigus kasutada, esitatakse katastritunnus maakatastris ja põllu number ning pindala hektarites täpsusega 0,01 hektarit, andmed kasvatatava põllumajanduskultuuri, kesa tüübi, põllu mahepõllumajandusele ülemineku aasta või põllu mittemahepõllumajanduslikku kasutusse jäämise kohta. Lisaks esitatakse põllumassiivi kaart põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud põllumajandusmaa kohta, mida isikul on õigus kasutada, millele on märgitud kasvatatava põllumajanduskultuuri, püsirohumaa ning kesas hoitava põllu number ja põllu piirid. Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kandmata põllumajandusmaa ja muu maa kohta, mida isikul on õigus kasutada, esitatakse katastriüksuse plaani koopia või muu kaardimaterjal, millele on märgitud kasvatatava põllumajanduskultuuri, püsirohumaa ning kesas hoitava põllu number ja põllu piirid.

Muudatuse eesmärk on võimaldada isikutel, kes taotleavad mahepõllumajandusele ülemineku toetust või mahepõllumajandusega jätkamise toetust, esitada taimekasvatuse korral tunnustamise taotlusele lisatavad andmed koos toetuse taotlusega elektrooniliselt PRIA e-teenuste keskkonna kaudu.

Lõike 2 kohaselt ei pea mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegeleda sooviv isik esitama Põllumajandusametile käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–4 nimetatud andmeid ja dokumente, kui ta esitab samal aastal Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile maaeluministri 30. aprilli 2015. a määruse nr 53 „Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus” § 22 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud andmed mahepõllumajandusele ülemineku või mahepõllumajandusega jätkamise toetuse saamiseks. Põllumajandusamet saab nimetatud andmed PRIA infosüsteemide kaudu.

Eelnõu § 2 punktiga 2 sõnastatakse ümber paragrahvi 5 tekst. Paragrahvis 5 on sätestatud loetelu taimede või seente korjamise korral taotlusele lisatavatest andmetest ja dokumentidest. Punkti 1 kohaselt lisatakse taotlusele maakasutuse kaart, milleks loetakse põllumassiivide kaart, ortofoto väljatrükk või muu kaardimaterjal vähemalt 1 : 10 000 mõõtkavas, millele on kantud ala, millel kavatakse alustada taimede või seente korjamist, pindala ja piirid.

Punkti 2 muudetud sõnastuse kohaselt tuleb taotlusele lisada nende liikide loetelu, millesse kuuluvaid taimi ja seeni kavatakse korjata ning korjamise ligikaudne ajavahemik. Tulevikus ei pea enam esitama andmeid kavandatava koguse kohta, sest Põllumajandusamet ei vaja neid andmeid. Mitteharitavatelt aladelt saadav saaduste kogus sõltub suuresti ilmastikutingimustest, teistest korjajatest ja muudest faktoritest, mida on raske ennustada. Seetõttu võib lõppkokkuvõttes tegelik saak suuresti erineda kavandatavast.

Samuti ei pea enam esitama kaitseala puhul selle valitseja antud luba seente ja taimede korjamiseks. Looduskaitseeaduse kohaselt on kaitstava loodusobjekti valitsejaks Keskkonnaamet, kes on Keskkonnaministeeriumi valitsemisala amet ning Põllumajandusamet saab teiselt riigiasutuselt ise küsida, kas isikul on olemas luba kaitstaval loodusobjektil seente ja taimede korjamiseks.

Eelnõu § 2 punktiga 3 sõnastatakse ümber paragrahv 6, kus on sätestatud loomakasvatuse korral taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid. Eelnõu kohaselt lisab mahepõllumajandusliku loomakasvatusega tegeleda sooviv isik taotlusele ettevõttes peetavate loomade arvu liikide ja vanusegruppide kaupa, näidates ära, milliste liikidega alustatakse mahepõllumajandusele üleminekut. Välja on jäetud nõue esitada koos taotlusega loomakasvatushoonete ja -rajatiste, sealhulgas jalutuslalade kirjeldus, loomade pidamise viisi kirjeldus ning karjatamiseks kasutatava poolloodusliku kooslusega ala, põllumassiivi või selle osa number ja pindala, näidates need ettevõtte taimekasvatusplaanis. Nimetatud andmed on komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artikkel 63 lõike 1 kohase ettevõtte ja ettevõtja tegevuse täieliku kirjelduse osa ning peavad olema ettevõttes, kus seda kontrollitakse kohapealse kontrolli käigus.

Eelnõu § 2 punktiga 4 sõnastatakse ümber paragrahvi 7 tekst, mille kohaselt mahepõllumajandusliku mesindusega tegeleda sooviv isik lisab taotlusele mesilagrupi asukohta ja korjeala iseloomustava ettevõtte põllumassiivide kaardi või muu kaardimaterjali mõõtkavas vähemalt 1 : 10 000 ja andmed mesilasperede arvu kohta. Välja on jäetud nõue esitada koos taotlusega mesilasperede pidamiseks vajalike hoonete ja rajatiste kirjeldus ja nende tegevuste kirjeldus, millega tagatakse eristatavus mahepõllumajandusliku toote kogumisel, pakendamisel, märgistamisel ja turuleviimisel. Nimetatud andmed on komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artikkel 63 lõike 1 kohase ettevõtte ja ettevõtja tegevuse täieliku kirjelduse osa ning peavad olema ettevõttes, kus nende olemasolu kontrollitakse kohapealse kontrolli käigus.

Eelnõu § 2 punktiga 5 tunnistatakse kehtetuks paragrahv 9, kus on sätestatud mahepõllumajandusliku seemne ja vegetatiivse paljundusmaterjali ettevalmistamise ning turuleviimise korral taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid. Kehtivas määruses nähti ette, et taotlusele tuli lisada tootmisprotsessi tehnoloogiline skeem ja nende meetmete kirjeldus, millega tagatakse mahepõllumajandusliku ja mittemahepõllumajandusliku seemne ja paljundusmaterjali eristatavus. Nimetatud andmed on komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artikkel 63 lõike 1 kohase ettevõtte ja ettevõtja tegevuse täieliku kirjelduse osa ning peavad olema ettevõttes, kus nende olemasolu kontrollitakse kohapealse kontrolli käigus.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 834/2007 ja komisjoni määrusega (EÜ) nr 889/2008.

4. Määruse mõjud

Määruse muudatustega vähendatakse Põllumajandusametile esitatavate andmete ja dokumentide hulka ning edaspidi kontrollitakse neid andmeid, mida ettevõtjad peavad ettevõttes hoidma, kohapealse kontrolli käigus. Esitatavate mahukate dokumentide hulga vähendamine soodustab mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustamise taotlemiseks ja mahepõllumajandusega jätkamiseks vajalike andmete esitamist elektroonselt. Mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelemiseks tunnustamise taotlusele lisatavad ja sellega jätkamiseks esitatavad andmed saab tulevikus esitada koos mahepõllumajandusele ülemineku ja mahepõllumajandusega jätkamise toetuse taotlusega elektrooniliselt PRIA e-teenuste keskkonna kaudu. Andmete ühekordne elektrooniline esitamine hoiab kokku nii ettevõtjate kui Põllumajandusameti tunnustamise taotluste ja mahepõllumajandusega

jätkamiseks esitatavate andmete ja dokumentide vastuvõtmisega tegelevate ametnike aega ning vähendab ettevõtjate halduskoormust.

Hetkel esitab hinnanguliselt 2% ettevõtjatest andmed elektroonselt. Määruse jõustumise järgselt, mil enamus mahepõllumajandusega jätkajatest ja alustajatest saavad esitada kaardid ja andmed põllumajandusmaa kohta elektrooniliselt, vähenevad ettevõtjate aja- transpordi- ja paberikulud järgmiselt:

1) ettevõtjate aja kokkuvõid keskusesse sõiduks ning kohapealne ooteaeg, (hinnanguliselt 3 tundi taotluse kohta): $1650 \times 3 \text{ h} = 4950 \text{ h} \times 8,83 \text{ €} = 43708,5 \text{ €}$

2) transpordikulu kokkuvõid: $1650 \times 70 \text{ km} = 115\,500 \text{ km} \times 0,32 \text{ €} = 36\,960 \text{ €}$

3) paberi kokkuvõid: $1650 \times 10 \text{ lehte A4} = 16\,500 \times 0,02 \text{ €} = 330 \text{ €}$

Kokku vähenevad ettevõtjate kulud hinnanguliselt 80 998 euro võrra.

Ametnike ajakulu väheneb seoses menetlus-, kontrolli- ja registritoimingutele kuluva aja vähenemisega 8036 tunni võrra ehk 83 291 euro võrra.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa riigieelarvelisi lisakulutusi, samuti ei kaasne uusi tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati arvamuse avaldamiseks Põllumajandusametile.

Eelnõu esitati õigusaktide eelnõu infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Keskkonnaministeerium ei kandnud ettenähtud tähtaja jooksul eelnõude infosüsteemi EIS kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenoustumise kohta ega taotlenud ka tähtaja pikendamist. Seega on eelnõu Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt loetud nimetatud ministeeriumi poolt kooskõlastatuks.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega, mille kohta on koostatud märkustega arvestamise ja mitteamarvestamise tabel.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler